

zijn zak had, 'er zijn', aldus Scheepstra ten overstaan van de Parlementaire Enquêtecommissie, 'dikwijls overvallen gepleegd met twee of drie patronen in een pistool' (waar tenminste zes in konden), 'er is zelfs in Twente eens een overval gepleegd waarbij twee mensen met bakstenen op de hoeken van het distributiekantoor hebben gestaan.' Vraag van een van de leden van de commissie: 'En verder helemaal geen wapens?' Antwoord van Scheepstra: 'Niets, alleen met bravour.'¹

Er kwam aanvulling: politiemannen, een enkele keer ook Duitse militairen, doken met medenemen van hun wapens onder; men kon soms wapens vinden aan boord van neergestorte Geallieerde vliegtuigen, soms had een particulier nog iets waarmee men schieten kon, hier en daar wist iemand waar zich nog een paar wapens bevonden die in '40 na de capitulatie achtergehouden waren – van belang waren evenwel vooral de 'wapenkraken': overvallen op politiebureaus en marechausseekazernes. Er zijn er tot begin september '44 zeven gepleegd. Zij leverden in totaal 230 pistolen en revolvers op. De belangrijkste van die 'kraken' was de eerste: in november '43 werden in Den Bosch door een bejaarde slotenmaker 's nachts in het hoofdbureau van politie de deuren geforceerd zonder enig gerucht te maken – buit van de naar binnen sluipende Knokploeg: 90 pistolen. In februari '44 'kraakte' Valstar het politiebureau in Delft:

'Er namen achttien man aan de overval deel en hij liet de leiding aan de jongens die hij daartoe aangewezen had. Zelf liep hij rustig tussen de anderen in, met zijn handen in zijn zakken. Hij keek eenvoudig hoe het gedaan werd. Op een gegeven ogenblik dreigde er verwarring te ontstaan, toen de politiecommandant een schot loste. Toen sprong Valstar er even tussen en sloeg de man tegen de grond. Daarna bepaalde hij zich weer tot toekijken en het geven van een enkele aanwijzing. Voor verscheidene deelnemers was deze overval de vuurdoop en bij de opwinding welke er bij zulke ondernemingen altijd heerste, maakte die buitengewone rust van Valstar een geweldige indruk op de jongens die een grenzenloos vertrouwen in hem stelden en hem op de handen droegen.'²

Ook de vervoermiddelen vormden aanvankelijk een groot probleem (niet alleen voor de Knokploegen! Men denke aan de moeite die het Gerrit van der Veen kostte om één vrachtauto te vinden). Auto's en vaak ook fietsen moesten 'gekraakt' worden voor men tot de eigenlijke operaties kon overgaan. Pas in de loop van '44 kreeg men het nodige bijeen; zo beschikten de Friese Knokploegen in de zomer van dat jaar over tien motorfietsen, twaalf auto's en een politiemotorboot. Benzine en olie kon men als regel

¹ Getuige L. Scheepstra, *Enq.*, dl. VII, p. 206. ² Rogier van Aerde in *Het Grote Gebod*, dl. I, p. 368.